

Hiidenmaa

22.-25.9.2016

Roland Vösa

RETKIKOhteet

22.9. Lähtö iltapäivällä Helsingistä laivalla Tallinnaan. Käynti Paldiskin kärjessä ja majakan luona. Yöpyminen Dirhamin sataman majatalossa.

23.9. Aamustaiji Pöösaspean kärjessä. Puolen päivän aikaan siirtyminen lautalla Rohukülasta Heltermaahan Hiidenmaalle. Iltaapäivällä käynti Vaemlan villatehtaalla ja Käinalahdella. Yöpyminen Pihlan majatalossa Kõpun niemellä.

24.9. Aamustaiji Ristnan niemellä. Iltapäivä retkeilyä Hiidenmaan pohjoisrannikolla: Luidjan rannalla, Kirikulahdella ja –satamassa, Ninalaidilla sekä käynti Tahkunan niemellä. Yöpyminen Pihlan majatalossa.

25.9. Aamustaiji Ristnan niemellä ja käynti Kärđlassa. Puolen päivän aikaan siirtyminen lautalla mantereelle. Iltaapäivällä käynti Saunjalahdella Kirimäen lintutornilla. Iltalaivalla takaisin Helsinkiin.

OSALLISTUJAT

Roland Vösa (opas)
 Valvo Vunk (kuljettaja)
 Pirjo Heikkinen
 Tuija Karinkanta
 Mauno Iskala
 Sirkku Levosalo
 Jaana Sarvala
 Esa Heinänen

Rainer Mantila
 Raimo Nevalainen
 Tuija Levlin
 Nico Niemenmaa
 Marjatta Mikkola
 Kari Keinänen
 Taina Keinänen
 Raimo Vetri

Marjatta Uotila
 Päivi Aarnio
 Harri Koli
 Kirsti Koli
 Veli Tuomisto
 Tuire Kujala
 Tiila Lindström

Havainnointia Kõrgessaaren rannoilla Hiidenmaalla. – Valok. Harri Koli.

JOHDANTO

Hiidenmaa on Viron toiseksi suurin saari ja sijaitsee heti Saarenmaan yläpuolella. Saari poikkeaa monin tavoin eteläisestä naapuristaan. Hiidenmaa on valtaosin metsän peitossa. Saaren keskiosat kasvavat vankkaa havumetsää ja pienialaiset suot täplittävät maisemaa siellä täällä. Avointa maastoa löytää ainoastaan rannan läheisyydestä, mutta sielläkin metsä kasvaa monin paikoin mereen kiinni. Saarenmaalta löytyviä laajoja alvareita ei täältä vielä löydä, mutta monin paikoin alkanut laidunnus ja rantojen raivaus antavat toivoa paluusta entisiin laajoihin rantaniittyihin. Hiidenmaan ainoa merkittävä lintulahti on etelässä sijaitseva Käinälahden kompleksi, joka onkin sitten lintuvetenä aivan omaa luokkaansa. Rehevät ja matalat sekä osin umpeenkasvat merenlahdet tarjoavat suojapaikan tuhatpäisille lintuparville. Käinälahdella sijaitsevat muutamat lintutornit- ja lavat ovat parhaat paikat havainnoida linnustoa. Täällä viettäisi mielellään pidemmänkin tovin, sillä alue on laaja ja lintuja todella paljon.

Maiseman ja luonnonympäristön ohella Hiidenmaan pohjoisempi sijainti jättää sen paitsi suurista pikkulintujen muuttovirroista. Mantereelta saapuvat lintuparvet suuntaavat viimeistään Hiidenmaan eteläkärjestä Saarenmaalle ja siitä edelleen länteen Ruotsin rannikolle tai Latvian Kolkanniemelle. Toisin on merilintujen kohdalla, luoteeseen työntyvänä saarena Hiidenmaan länsi- ja pohjoisranta ovat Põõsaspean ohella Viron parhaat merilintujen muutonseurantapaikat. Sopivalla tuulella ja lintujen ollessa ylipäänsä liikkeellä, ohittavat lintuparvet rantoja nuollen niemenkärjet. Etenkin saaren länsiosassa etuna on myös selän takaa nouseva aurinko, jolloin ohikiitävät lintuparvet näkyvät myötävälössä.

Syksy 2016 oli edellisiin vuosiin poikkeuksellinen, sillä pohjoisen puoleiset virtaukset vallitsivat lähes kuukauden päivät aina kuun alusta lokakuun alkupuolelle. Kauniin kuulaat ja kuivat päivät merkitsivät linnuille erinomaista muuttosäätä, mutta lintuharrastajille se tiesi vaikeita aikoja. Linnut hävisivät vähin äänin pikkuhiljaa etelään, eikä mitään suuria kerääntymiä tai massamuuttoja havaittu juuri lainkaan. Päivittäiset muuttajamäärät jäivät vaatimattomiksi ja lintulahdilla lepäili huomattavat vähän lintuja. Myös retken aikana vallitsivat pohjoisen puoleiset tuulet, mikä merkitsi kuivia kelejä ja auringonpaistetta.

Merimetsoja kuivattelemassa jäätikön tuomilla kivillä Paldiskin edustalla. – Valok. Raimo Vetri.

RETKIPÄIVÄKIRJA

Torstai 22.9. Retki alkoi perinteiseen tapaan Helsingin Länsisatamasta, josta siirryttiin Tallinkin laivalla lahden yli Tallinnan D-satamaan. Valvo oli meitä vastassa iltopäivällä ja lyhyen Rimi-keikan jälkeen lähdettiin ajelemaan kohti Paldiskia, jonne saavuimme kuuden aikaan. Tuulen pieksämiltä kallioilta saattoi ihailia aavan meren tyrskyjä. Merellä lensi paljon loppilintuja, lähinnä *kala-* ja *harmaalokkeja* ja joitain yksittäisiä *merilokkeja*. Vesilintuja ei juuri aallokosta erottanut, mutta Virossa harvalukuinen pesimälaji, *riskilä* havaittiin. Paldiski on lajin yksiä harvoja pesimäpaikkoja Virossa. Rantakallioilla ja suurilla irtokivillä istui kymmeniä *merimetsoja*.

Myöhäisestä iltopäivästä huolimatta niemen kärkeen yritti sinnikkäästi muutama *pyrstötiaisparvi*. Linnut joutuivat

pysyttelemään matalalla, sillä kova tuuli olisi muuten painanut linnut taivaan tuuliin.

Lintujen havainnointia Paldiskin kallioilla. – Valok. Harri Koli.

Paldiskista lähdettäessä tien pientareelta pelmahti lentoon *peltopyyparvi*. Linnut jäivät lähelle ruokailemaan ja niitä saattoi rauhassa katsoa bussin sisältä. Yleisyydestään huolimatta laji on varsin harvoin havaittu Tringan Viron retkillä.

Illan hämärtyessä ajoimme majapaikkaamme Dirhamin satamaan Pöösaspean niemen kupeeseen. Illalla nautimme mahtavan lohisopan mahtavan yötaivaan alla.

Peltopyy kuvattuna bussin ikkunan läpi. – Valok. Raimo Vetri.

Perjantai 23.9. Aamun runsaan aamiaisbuffetin siivittäminä suuntasimme läheiselle Pöösaspean havaintopaikalle muutonseurantaan. Vesilintuja oli liikkeellä vähänlaisesti, lähinnä *kaakkureita* ja *kuikkia*, joita havaittiin yhteensä 170 muutolla. Kuikkalinnut tulivat usein aivan suoraan päältä, jolloin lajiparin määritykseen on vain silmänräpäys aikaa.

Merikotkia liihotteli useampia niemen yllä. – Valok. Harri Koli.

Muista vesilinnuista voisi mainita *valkoposkihanhi* joita muutti 135 ja

sepelhanhi, joita oli kolme yksilöä lepäilemässä rannalla.

Pöösaspean havaintoasema antaa tuulensuojaa avoimessa niemenkärjessä. – Valok. Raimo Vetri.

Paikallisena lepäili runsas joukko merisorsia ja puolisukeltajia. Määrältään runsain oli *telkkä*, joita lepäili yhteensä tuhatkunta yksilöä merialueella. Toiseksi tuli *alli* 350:llä yksilöllä. Muita lajeja olivat *tukka-* ja *isokoskelo*, *punasotka*, *jouhisorsa*, *tavi* ja *haapana*. Kova tuuli painoi niemelle tulevat pikkulinnut matalalle, pääosa pikkulinnuista koostui tänä vuonna *pyrstötaiaisista* joita laskettiin aamun aikana yli kolmesataa yksilöä. Pyrstötaisten vanavedessä merelle yritti *kuusitaisia*, *sini-* ja *talitaisia* sekä vähemmässä määrin myös *hömötaisia*.

Pyrstötaiset olivat liikkeellä suurin joukoin syksyllä 2016. – Valok. Raimo Vetri.

Merikotka nappasi merestä suuren kalan, jota nuori harmaalokki tuli heti kärkeen. – Valok. Harri Koli.

Pöösaspean niemeltä matka joutui yhdentoista aikaan Rohukulan satamaan. Edessä odotti puolentoistatunnin matka Heltermaahan Hiidenmaan puolelle. Lautalla ehdittiin nauttia sekä kahvit, että katsella myös lintuja. Tosin lautan alkupuoli ammotti tyhjiyttään ja Vana Tallinnaa oli hyllyssä yksi ainokainen pikkupullo.

Perillä Hiidenmaalla ensimmäisenä kohteena oli Vaemlan villatehdas. Tehtaan satavuotiaat Venäjän suuriruhtinaskunnan aikaiset koneet pyörittivät edelleen moitteettomasti paikallista villaa. Villatehtaan korttikone kävi kuumana ja puodin pitäjä taisi tehdä kuukauden tilin sinä päivänä. Hyvä niin, sillä villapipo ja rukkaset tulivat kyllä tarpeeseen Ristnan niemellä. Varsinainen lintukohde sijaitsi villatehtaan läheisyydessä, joten siirtymä jäi lyhyeksi.

Käinalahden tarkistus aloitettiin koillispuolen pengertieltä, josta näkyivät

lahden itäosat. Jo bussin ikkunasta saattoi todeta, että **jalohaikara** oli täällä yksi näkyvin laji. Pelkästään täällä valkoisia haikaroita laskettiin peräti 40 yksilöä. *Harmaahaikaroita* havaittiin vain 10 yksilöä! Muuta mielenkiintoista oli mm. juhlapukuinen **pikku-uikku**, 1500 *haapanaa*, 200 *kyhmyjoutsenta*, ja 300 *nokikanaa*. Äänimaailmasta huolehtivat 300 *valkoposkihanhea*.

Jalohaikara oli näkyvä laji Käinalahden ympäristössä. – Valok. Harri Koli.

Jalohaikaroita havaittiin Käinalahdella yhteensä 144 yksilöä. – Valok. Raimo Vetri.

Lintumäärät kasvoivat oleellisesti siirryttäessä varsinaiselle Käinalahden lintutornille, joka on kuvattuna tämän raportin ensimmäisellä sivulla. Käinalahti kerää tosiaan erinomaisen hyvin saarelle tulevat vesilinnut. Lintujen määrät, erityisesti eräiden Suomessa harvalukuisempien lajien määrät olivat päätähuimaavia. Esimerkistä käy vaikkapa **punasotka**, joita laskettiin peräti **1500 yksilöä**. Missään päin Suomea ei tuollaisia määriä voi kuvitellakaan näkevänsä! Myös **tukkasotkia** oli runsaasti, yli 4000 yksilöä. **Kyhmyjoutsenia** oli samaten paljon, 1800 lintua, **nokikanoja** 1700 yksilöä ja **haapanoita** 2000 lintua. Mihin ikinä katsoikaan lahdelle, niin lintujen määrä ja monipuolisuus jaksoivat yllättää. Harvalukuisempia lajeja olivat mm. **neljä pikku-uikkua**, **harmaa- ja jouhisorsia** kuusi, **merikotkia** neljä ja **harmaahaikaroita** kaksikymmentä.

Vesilintujen ohella retkelle uusia lajeja saatiin varpuslintujen joukosta mm. **nokkavarpunen**, **rautiainen**, **tikli** ja **laulurastas**. Illansuussa siirryimme majapaikkaamme Pihlan majataloon, jossa ennen pimeään laskeuduttua nähtiin mm. **kanahaukka** ja **viitatiainen**. Saunan jälkeen

illallisella odotti paikallista syksyn satoa, eli villisikaa joka olikin erinomaisesti laitettua. Päivän lajimäärä kohosi 84:ään.

Harmaahaikara oli jalohaikaraa huomattavasti harvalukuisempi Hiidenmaalla. – Valok. Harri Koli.

Rautiainen lauloi Käinalahden lintutornin alapuolisessa katajikossa. – Valok. Harri Koli.

Sepelhanhiperhe viihtyi koko lauantaiaamun Ristnan niemen edustalla. – *Valok. Raimo Vetri.*

Lauantai 24.9. Aikaisen aamiaisen jälkeen suunnattiin auringon noustessa Lõuna-Ristnan kärkeen. Kova pohjoistuuli ei innostanut lintuja juuri muutolle, mutta niemenkärjen edustalla seilasi edustava joukko merilintuja. *Haahkoja* lepäili paikallisena 200, *pilkksiipiä* 2 ja *mustalintuja* 50. Harvat muuttavat linnut olivat kuikkalintuja, lähinnä *kaakkureita*. Niemen edustalla näkyi myös paljon lokkeja, runsaimmin *naurulokkeja*.

Valkoposkihanhi muutolla Ristnassa. – *Valok. Harri Koli.*

Aamumuuton seuraamisen jälkeen suuntasimme loppupäiväksi retkeilemään Hiidenmaan pohjoisrannikolle. Luidjan

rannalla oli aiemmin syksyllä levähtänyt lukuisia kahlaajia, mutta tänään paikalla oli ainoastaan muutamia kiuruja, niittykirvisiä ja hiirihaukkoja. Kõrgessaaren Kirikulahdella levähti paljon vesilintuja, mm. 200 *harmaasorsaa*, 500 *tukkasotkaa* ja kaksi *pikkujoutsenta*. Sataman puolella havaittiin uutena retken lajina *piekana*.

Päivän aikana havaittiin useita tundrakurmitsoita. – *Valok. Harri Koli.*

Kõrgessaaren kylästä yritettiin löytää sekä *pähkinänakkeli*, että kahvila, mutta molemmat loistivat poissaolollaan. Nakkeleita ei nähty ihme kyllä koko retken aikana ja kahvilat olivat jo aikaa sitten kylissä sulkeneet ovensa. Saarenmaan tapaan kyläkaupat olivat täällä kortilla.

Luidjan lahden matalia rantoja koluamassa. – Valok. Esa Heinänen.

Iltapäivän kävely suoritettiin Ninalaidissa, jossa pääsi lähestymään muutamia niemen edustalla olevia saaria. Laajoilla lietteillä tepasteli kaksi *tundrakurmitsaa* ja viisitoista *töyhtöhyppää*. Vesilinnuista runsain oli *lapasorsa* viidelläkymmenellä yksilöllä.

Ninalaidin kärjessä tauolla. – Valok. Raimo Vetri.

Ninalaidin parkkipaikalla ennen bussiin nousua retken lajiksi saatiin *kangaskiuru*. Täältä matka jatkui päivän viimeiselle retkikohteelle Hiidenmaan pohjoiskärkeen, Tahkunan niemelle. Täältä avautuvat näkymät lähes kaikkiin ilmansuuntiin ja paikka on sopivalla tuulella oiva

muutonseurantapaikka. Keväällä täällä lepäilee tuhansia haahkoja ja alleja.

Ninalaidin vessa ei tarvinnut enempää selityksiä. – Valok. Raimo Vetri.

Staijaajat Tahkunassa Estonian uppoamisen muistomerkillä. – Valok. Harri Koli.

Retkeläiset Tahkunan majakan huipulla. – Valok. Raimo Vetri.

Tahkunassa merkittävin lintuhavainto oli nuori **ristisorsa**, joka saapui lahdelle lännestä. Harvoin nähty laji syysretkillä. Muuta lajistoa olivat 16 muuttavaa *sepelhanhea*, sata *merimetsoa* ja seitsemän *harmaahaikaraa*. Iltaa vasten palasimme majapaikkaamme Kõpun niemelle. Saunan jälkeen saimme paistettuja kampeloita ja vielä makoisaa jälkiruokaa. Iltahuudossa lajimääräksi tälle päivälle saatiin 76.

Sunnuntai 25.9. Viimeisen päivän aamiainen nautittiin pimeän vallitessa ja ensimmäisen kajastuksen aikaan pakattiin laukut ja reput bussiin. Hyvästit jätimme ystävälliselle ja lämpimälle palvelulle ja suuntasimme uudemman kerran tuuliselle Ristnan niemelle. Säässä ei ollut tapahtunut minkäänlaista muutosta, vaan pohjoistuuli kävi edelleen vanhasta suunnastaan. Vesilintujen muutto oli tänään vieläkin

heikompaa, vain muutamia kuikkalintuja ja joku yksittäinen *tukkakoskelo*.

Katseemme suuntautuivat tänään ennemminkin suoraan yläpuolellemme. Tiaisilla oli tänään selkeästi muuttoa päällä. *Sinitiaisia* muutti 700, *kuusitiaisia* 150, *talitiaisia* 100 sekä *pyrstötiaisia* 50. Lähempänä metsänrajaa liikkui muutama **viitatiainen** ja näkipä joku onnekas myös **pikkusiepon**.

Peukaloisia kähmi useampia Ristnan kärjessä. – Valok. Harri Koli.

Hippiäinen etsimässä evästä männyn oksasta. – Valok. Harri Koli.

Pikkusieppo Ristnassa. – Valok. Harri Koli.

Viitaiainen puskissa, lintuja nähtiin tavallista enemmän retken aikana. – Valok. Esa Heinänen.

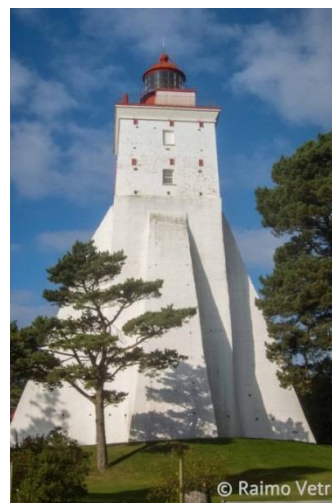

Havainnointia Ristnan niemellä. – Valok. Raimo Vetri.

Myös Ristnan rannoilla riitti nähtävää. Kauempana havaittiin kahlaajaparvi jota lähdimme varovaisesti lähestymään. Jo kauempaa parvesta määritettiin *tundrakurmitsa* ja *kapustarinta*. Kuirimainen lintu jäi kuitenkin kaihertamaan mieltä. Ei auttanut muuta kuin päästä tarpeeksi lähelle lintujen määrittämiseksi. Matkalla rannalle havaittiin kaksi *kangaskiurua*, nyt useampia ehti havaita lajin. Vartin tarpomisen jälkeen kuirilintu varmistui kuoviksi, helkkari sentään näytti niin kuirilta kauempaa! Parvessa oli myös viisi *kapustarintaa*, *suokukko* ja kauempaa vielä erottui pari todennäköistä *suosirriä*. Hyvä lajiparvi!

Ristnasta jatkettiin Kärddlaan etsimään *varpusta* ja samalla kahvilaa. Saaren pääkaupungissa luulisi molempien onnistuvan, mutta vesiperä vedettiin varpusen kohdalla. Ajelut pitkin omakotitalojen kujia ei tuottanut toivottua

tulosta. Aika kävi vähiin ja piti löytää kahvila ennen kuin matka jatkuisi Heltermaahan lautalle. Lukuisten yritysten jälkeen aukioleiva kahvila löytyi kaupungin koillispuolelta rannasta. Tiukan aikataulun johdosta kahvia eivät kaikki ehtineet saada, mutta rannasta löydettiin kuusi *sepelhanhea*, *suokukko*, *suosirri* ja 40 *jouhisorsaa*. Lintupaikka siis!

Köpun majakka. – Valok. Raimo Vetri.

Saunjalahden nokikanat, yhteensä niitä laskettiin 3000 yksilöä. – Valok. Harri Koli.

Mantereelle päästyämme ajoimme suoraan Kirimäen lintutorniin Saunjalahden etelärannalle. Tämä on perinteisesti hyvä vesilintupaikka syksyisin, emmekä joutuneet tälläkään kertaa pettymään. Lahdella lepäili runsaasti *nokikanoja*, 60 *jaloaikaraa*, 700 *kyhmyjoutsenta*, 200 *metsähanhea* ja puolisuikeltajia oli yli 3000 yksilöä, pääosin *haapanoita*. Uusia retkilajeja saatiin *viiksitimalista*, *mustavariksesta*, *tundrahanhesta*, *viklosta* ja *harmaapäätikasta*. Kuten pari vuotta sitten, myös tällä kertaa lahdella saalisti aktiivisesti useita *merikotkia* jotka hätyyttelivät milloin *nokikanoja* milloin *haapanoita*.

Kello hätyytteli meidät neljän jälkeen kohti Tallinnaa. Matkalla havaittiin vielä *piekana* leluttelemassa pellolla. Kaupunkia lähestyessä pidimme viimeisen iltahuudon ja kävimme läpi päivän havainnot ja

ynnättiin yhteen retken lajimäärä. Haastavista olosuhteista huolimatta, retken lajimäärä kohosi 105:een lajiin. Kirjapalkinnot ja lisäkelahjat löysivät oikeat kotinsa – onnittelut veikkaajille! Rimitankkauksen jälkeen lastauduimme Tallinkin laivaan klo 19:30 ja Helsingin Länsiterminaaliin saavuimme 21:30 väsyneinä, mutta tyytyväisinä Hiidenmaan maisemiin ja lintuihin.

Harmaahaikara oli lintulahtien peruslajeja. – Valok. Harri Koli.

Kotiinpaluun aika. – Valok. Roland Vösa.

RETKEN LAJIT

1. **Kaakkuri** *Gavia stellata*
23.9. Pöösaspeassa 170 muuttavaa lintua. 24.9. Ristnassa 15m, 25.9. 1m.
2. **Kuikka** *G. arctica*
23.9. Pöösaspeassa yksi määritetty kuikka. 24.9. Ristnassa 1m.
3. **Pikku-uikku** *Tachybaptus ruficollis*
23.9. Käinalaht E 1 jp, Käinalahden lintutorni 4p.
4. **Silkkiuikku** *Podiceps cristatus*
5. **Merimetso** *Phalacrocorax carbo*
6. **Jalohaikara** *Egretta alba*
23.9. Käinalaht E 40p, lintutornista laskettu 104. 25.9. Saunjalahden lintutorni 60p.
7. **Harmaahaikara** *Ardea cinerea*
8. **Kyhmyjoutsen** *Cygnus olor*
Suurimmat keräntymät 23.9. Käinalaht E 200p, lintutorni 1800. 24.9. Kirikulaht 200p.
25.9. Saunjalaht 700p.
9. **Pikkujoutsen** *C. columbianus*
24.9. Kõrgessaare Kirikulaht 2 vanhaa paikallisena.
10. **Laulujoutsen** *C. cygnus*
11. **Metsähanhi** *Anser fabalis*
25.9. Saunjalaht 200p.
12. **Tundrahanhi** *A. albifrons*
25.9. Saunjalaht, lintujen ääntä metsähanhiparvesta.

13. **Merihanhi** *A. anser*
Pieniä määriä siellä täällä, suurin keräntymä 23.9. Käinalaht lintutorni 2000p.
14. **Valkoposkihanhi** *Branta leucopsis*
23.9. Pöösaspea 130m, Käinalaht E 300p, lintutorni 400p. 24.9. Ristna 20m. 25.9. Saunjalaht 300p.
15. **Sepelhanhi** *B. bernicla*
24.9. Ristna 7p, Tahkuna 16m. 25.9. Kärđla rantakahvila 6p.
16. **Ristisorsa** *Tadorna tadorna*
24.9. nuori lintu Tahkunassa.
17. **Haapana** *Anas penelope*
23.9. Käinalaht E 1500p, lintutorni 2000p. 24.9. Kirikulaht 90p. 25.9. Saunjalaht 2000p.
18. **Harmaasorsa** *A. strepera*
Pieniä määriä sopivilla paikoilla, enimmillään 24.9. Kirikulahdella 200p.
19. **Tavi** *A. crecca*
20. **Sinisorsa** *A. platyrhynchos*
21. **Jouhisorsa** *A. acuta*
Muutamia pareja siellä täällä, suurin keräntymä 25.9. Kärđlan rantakahvila 40p.
22. **Lapasorsa** *A. clypeata*
Yleinen, mutta vähälukuinen laji. Enimmillään Ninalaidilla jossa 50p.
23. **Punasotka** *Aythya ferina*
23.9. Käinalahden lintutorni 1500p.
24. **Tukkasotka** *A. fuligula*
23.9. Käinalahden lintutorni 4000p. 24.9. Kirikulaht 500p.
25. **Haahka** *Somateria mollissima*
23.9. Pöösaspea 50p. 24.9. Ristna 200p.
26. **Alli** *Clangula hyemalis*
23.9. Pöösaspea 300m ja 50p. 24.9. Ristna 80p.
27. **Mustalintu** *Melanitta nigra*
23.9. Pöösaspea 50m ja 10p. 24.9. Ristna 50m.
28. **Pilkkasiipi** *M. fusca*
24.9. Ristna 2m.
29. **Telkkä** *Bucephala clangula*
Suurin keräntymä 23.9. Pöösaspea 1000p.
30. **Uivelo** *Mergus albellus*
23.9. Käinalahti 3p.
31. **Tukkakoskelo** *M. serrator*
23.9. Pöösaspea 20m ja 10p. 24.9. Ristna 10p.
32. **Isokoskelo** *M. mergans*
33. **Merikotka** *Haliaeetus albicilla*
Päivittäin havaintoja 2-5 linnusta.
34. **Ruskosuohaukka** *Circus aeruginosus*
35. **Kanahaukka** *Accipiter gentilis*

Kaksi havaintoa, 23.9. 1p Pihlan majatalo ja 24.9. Pihla 1p.

36. **Varpushaukka** *A. nisus*
37. **Hiirihaukka** *Buteo buteo*
38. **Piekana** *B. lagopus*
24.9. Kõrgessaaren satama 1p. 25.9. Tallinnan lähellä 1p.
39. **Peltopyy** *Perdix perdix*
22.9. Paldiskin tuntumassa parvi, 8 yksilöä.
40. **Luhtakana** *Rallus aquaticus*
23.9. Käinalaht 1p.
41. **Nokikana** *Fulica atra*
23.9. Käinalaht E 300p, lintutorni 1700p. 25.9. Saunjalaht 3000p.
42. **Kurki** *Grus grus*
43. **Kapustarinta** *Pluvialis apricaria*
25.9. Ristna 5p ja Heltermaa-Rohuküla lauttamatka 1p saarella.
44. **Tundrakurmitsa** *P. squatarola*
23.9. Lauttamatka Rohuküla-Heltermaa 1p saarella. 24.9. Ninalaid 2p. 25.9. Ristna 1p.
45. **Töyhtöhyppä** *Vanellus vanellus*
46. **Suosirri** *Calidris alpina*
25.9. Kärkla rantakahvila 1p.
47. **Suokukko** *Philomachus pugnax*
25.9. Kärkla rantakahvila 1p.
48. **Taivaanvuohi** *Gallinago gallinago*
49. **Kuovi** *Numenius arquata*
25.9. Ristna 1p.
50. **Viklolaji** *Tringa sp*
51. **Naurulokki** *Larus ridibundus*
52. **Kalalokki** *L. canus*
53. **Harmaalokki** *L. argentatus*
54. **Merilokki** *L. marinus*
55. **Riskilä** *Cephus grylle*
22.9. Paldiski 1p.
56. **Kesykyyhky** *Columba livia*
57. **Sepelkyyhky** *C. palumbus*
58. **Harmaapäätikka** *Picus canus*
23.9. Pihlan majatalo.
59. **Palokärki** *Dryocopus martius*
60. **Käpytikka** *Dendrocopus majus*
61. **Pikkutikka** *D. minor*
62. **Kangaskiuru** *Lullula arborea*
24.9. Ninalaidin parkkipaikka 1p. 25.9. Ristna 2p.
63. **Kiuru** *Alauda arvensis*
64. **Haarapääsky** *Hirundo rustica*

Päivittäin havaintoja muutamasta yksilöstä.

65. **Niittykirvinen** *Anthus pratensis*
66. **Västaräkki** *Motacilla alba*
67. **Peukaloinen** *Troglodytes troglodytes*
Enimmillään 25.9. Ristna 2p.
68. **Rautiainen** *Prunella modularis*
69. **Punarinta** *Erithacus rubecula*
70. **Mustarastas** *Turdus merula*
71. **Räkättirastas** *T. pilaris*
72. **Laulurastas** *T. philomela*
73. **Punakylkirastas** *T. iliacus*
74. **Kulorastas** *T. viscivorus*
75. **Tiltalti** *Phylloscopus collybita*
Yksittäisiä havaintoja, mm. 23.9. Pihlan majatalon ympäristössä 5p.
76. **Hippiäinen** *Regulus regulus*
77. **Pikkusieppo** *Ficedula parva*
25.9. Ristna, naaraspukuinen lintu.
78. **Viiksitimali** *Panurus biarmicus*
25.9. Saunjalaht, 3-5 lintua ruovikossa.
79. **Pyrstötiainen** *Aegithalos caudatus*
22.9. Paldiski 10p. 23.9. Põõsaspea 300m. 24.9. Ristna 120m. 25.9. Ristna 50m.
80. **Viitatiainen** *Parus palustris*
23.9. Pihlan majatalo 2p. 24.9. Luidjan ranta 1p. 25.9. Ristna 2p.
81. **Hömötiainen** *P. montanus*
Yksittäisiä muuttajia tiaisparvien mukana.
82. **Töyhtötiainen** *P. cristatus*
83. **Kuusitiainen** *P. ater*
23.9. Põõsaspea 100m. 24.9. Ristna 40m. 25.9. Ristna 150m.
84. **Sinitiainen** *P. caeruleus*
23.9. Põõsaspea 150m. 24.9. Ristna 70. 25.9. Ristna 70m.
85. **Talitiainen** *P. major*
23.9. Põõsaspea 200m. 24.9. Ristna 100. 25.9. Ristna 100m.
86. **Puukiipijä** *Certhia familiaris*
87. **Isolepinkäinen** *Lanius excubitor*
88. **Närhi** *Garrulus glandarius*
89. **Harakka** *Pica pica*
90. **Pähkinähakki** *Nucifraga caryocatactes*
24.9. Kõrgessaari tien yli.
91. **Naakka** *Corvus monedula*
92. **Mustavaris** *C. frugilegus*
93. **Varis** *C. cornix*
94. **Korppi** *C. corax*

95. **Kottarainen** *Sturnus vulgaris*
96. **Peippo** *Fringilla coelebs*
97. **Järripeippo** *F. montifringilla*
98. **Viherpeippo** *Carduelis chloris*
99. **Tikli** *C. carduelis*
100. **Vihervarpunen** *C. spinus*
101. **Hemppo** *C. cannabina*
102. **Isokäpylintu** *Loxia pytyopsittacus*
103. **Nokkavarpunen** *Coccothraustes coccothraustes*
23.9. Käinalahden lintutorni 1p.
104. **Keltasirkku** *Emberiza citrinella*
105. **Pajusirkku** *E. schoeniclus*

NISÄKKÄÄT

1. **Orava** *Sciurus vulgaris*
Ainakin yksi yksilö Hiidenmaalla.
2. **Kettu** *Vulpes vulpes*
Tien vieressä jolkottelemassa Hiidenmaan pohjoisrannan teillä.

Kettu kuvattuna bussin ikkunan takaa, jossain päin Hiidenmaan teitä. – Valok. Roland Vösa.